
Juleminner

AKTUELT I FORENINGEN

ELLA MÆHLUMSHAGEN

ella.maehlumshagen@legeforeningen.no

Kommunikasjonsrådgiver Kommunikasjonsavdelingen

Jul og feiring stopper ikke sykehusene eller legekantorene. Mang en lege har opplevd å måtte jobbe når andre feirer jul. Det gir mange minner. I denne saken kan lese noen av disse - fra tillitsvalgte som selv har opplevd jul på vakt.

VAKTJUL: En jul på vakt er noe helt spesielt. President Anne-Karin Rime (øverst til venstre), Ståle Clementsen, (øverst til høyre), leder av Overlegeforeningen, Kristin Kornelia Utne, leder av Yngre legers forening, og Marte Kvittum Tangen, leder av Norsk forening for allmennmedisin, har alle erfaring med det.

President Anne-Karin Rime har erfaring med å jobbe i julen.

– Å jobbe i julen er alltid annerledes enn alle andre dager. Å jobbe julaften kveld er noe de fleste ønsker å slippe, selv om det er utrolig hyggelig og en spesiell stemning å være på jobb den kvelden. Å ikke være hjemme er den store sorgen for mange, spesielt når man har små barn. Det er da viktig å huske på at man er den viktigste personen for de pasientene man møter på jobb denne kvelden også.

Hva husker du best?

– Den pasienthistorien jeg husker best fra julen, var en ung mor med alvorlig gynekologisk kreft i terminal fase. Hun hadde tre barn under seks år, og dette ville definitivt være hennes siste jul. Hun hadde et så stort ønske om å klare å feire julekvelden hjemme, men hadde uutholdelige smerter. Vi klarte å smertestille henne med en ny miks i epiduralen. Da klarte hun å være hjemme julekvelden, og hun hadde en fin kveld hjemme sammen med flokken sin. Hun kom tilbake etter et knapt døgn hjemme, igjen med gjennombruddssmerter, men allikevel så takknemlig og glad. Jeg tror alle vi rundt hadde øynene fulle av tårer. For et mot vi så hos henne, og for en ære å kunne være med på å gi henne og familien en siste julekveld sammen.

– Så til alle dere som er på jobb i julen, og spesielt julekvelden: dere har en utrolig viktig jobb. Og ikke glem det jeg hele tiden gjentar; Dere er den viktigste personen for den pasienten dere møter i hvert pasientmøte og spesielt på julaften.

God vakt og god jul, kjære flotte kolleger.

Kjærlighet på vakt

Ståle Clementsen, leder av Overlegeforeningen, husker godt en fin vakt på julaften.

– Det var før jeg fikk barn. Jeg hadde akkurat møtt min daværende kjæreste. Vi jobbet på Akershus universitetssykehus, på ortopedien. Vi fant ut at det kunne være fint å ta en vakt på julaften sammen. På den måten fikk også noen andre fri, minnes Clementsen med et smil om munnen.

Det var fint gjort?

–Ja, men det var ikke noe problem for oss.

Hvordan var kvelden eller natten?

– Vi kom på jobb rundt klokken 16. Det snødde lett, og det var en sånn perfekt julaften ute. Inne var det pepperkaker på vaktrommet. Utenfor vaktrommet var det som vanlig 17 uopererte ø-hjelpspasienter som ventet.

På Julaften?

– Jepp, det er sånn det er. Men vi brettet opp ermene og tok fatt på oppgaven. Det var egentlig veldig fint. Vi opererte sammen som operatør og assistent og kom oss gjennom de planlagte operasjonene.

Slitsomt?

– Ja, men fint. Det var pyntet til jul i vinduene og vi hadde julemusikk på stua. Etter at vi var ferdige, skulle vi spise. Vi hadde ikke hatt tid til å tenke så mye på det, så heldigvis fikk vi smake litt deilig mat nede i akuttmottaket.

Og når vekten var ferdig?

– Vi gikk glade og forelsket hjem, det gikk fint med pasientene. Og den daværende kjæresten? Hun er nå min kone. Og mor til mine barn.

Travel tid

Kristin Kornelia Utne, leder av Yngre legers forening, har vært på vakt flere ganger på julaften.

– Det er alltid veldig travelt, sier Utne.

Hvorfor det?

– Det er mange grunner til det. Den viktigste grunnen er at de som ligger på sykehus og ikke er hjemme på julaften, ofte er veldig syke pasienter, sier hun.

– De fleste vil jo være hjemme i julen.

Så det er slitsomt?

– Slitsomt, men også ofte fint. Det er god stemning og det er pyntet. De som er på jobb, gjør det hyggelig. Det blir et fint, lite felleskap på avdelingen når det er jul. Noen har julepynt på uniformen, sier hun.

– Heldigvis er det også god mat og litt ekstra til de av oss som må jobbe på denne dagen. Selv om man gjerne skulle vært hjemme på julaften, er det et godt fellesskap på jobb, sier hun.

Selskapssyk

Marte Kvittum Tangen, leder for Norsk forening for allmennmedisin, er også kjent med det å være på vakt i julen.

– Jeg har vært fastlege på et lite sted. De første årene av fastlegekarrieren hadde jeg femdelt eller oftere legevakt. Barna vokste opp med risiko for at mamma hoppa ut av senga, eller styrta fra middagen, om radioen ulte. De har alle innlærte reflekser når 113-alarmen går. Etter hvert har vi fått interkommunal legevakt, og de siste årene har jeg hatt veldig sjelden legevakt, sier Kvittum Tangen.

Er det god stemning på jobb i julen?

– Det er alltid på legevakt det mest rare og spennende skjer. Jeg har som de fleste fastleger, som har vært fastlege et sted over tid, fått votter, sokker, lassevis av sjokolade, hjemmebakte kaker, julekort med hyggelige ord,

hjemmelagde nisser og mye annet fint og noen ganger litt rart. Mitt vaktistrikt har få folk, og det er ofte rolig på de største høytidsdagene. Folk ringer virkelig ikke klokka fem på julaften, med mindre det står om livet å gjøre.

Har du opplevd noe ekstra spennende eller fint?

- Jeg hadde invitert hele familien med foreldre, søsken, svigerforeldre og svigerinne på julemiddag hos oss. Så gikk alarmen akkurat i det vi satte oss til bords klokka fem. Jeg styret ut med kjole og legevaktjakke, boblebukse i handa - og selvfølgelig votter og lue, som alltid ligger klart til å bli med ut på Tynset, forteller den rutinerte fastlegen.
- Denne juleaften var det også veldig kaldt, med stjerneskinn og knirkende snø. Jeg dro engstelig, og i alarmberedskap, ut til ulykkesstedet. Til det som var meldt som en veldig alvorlig trafikkulykke. Jeg kom fram omtrent samtidig med ambulansen. Det som møtte oss, var en ganske maltraktert varebil som hadde kjørt av veien og langt inn i snøfonna. Men ingen sjåfør.
- Etter en god stund med felles leting langs veien, hørte vi lyder fra bak i varebilen. Der satt sjåføren, alene, med noe julemat fra en handlepose - og en dram. Han bad oss inn i bilen og insiterte på at han ikke hadde noe behov for å gjøre annet enn å prate med oss. Han ville veldig gjerne ha selskap og slippe å være alene på juleaften. Det endte selvfølgelig som det måtte ende for ham, med transport til sykehuset og promilleprøver. Jeg reiste hjem lykkelig for at han virka uskadet og takknemlig for at jeg hadde en tålmodig familie som ventet på meg.

Publisert: 12. desember 2022. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.22.18.12

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. mars 2026.